

En trygg by -välmående invånare

FÖRENINGSHUS I UTVECKLING

LI-MARIE SANTALA, SILMU-BYAR, 4.3.2021

Li-Marie Santala

- byarådgivare, SILMU-byar (östliga Nyland)
- Byatrygghetsutbildare (SPEK = Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland)

- Första hjälpen dejourerande
- VAPEPA -frivillig (efterspanare, första omsorgen)
- Trygghets-coach (FRK, kotitapaturma.fi)

SILMU-kylät SILMU-byar

”Landskapsbyaförening”

Nio kommuner

Ca. 123 000 invånare

Ca. 50 reg. byaföreningar

Över 250 byar

Kansliet i Tarmola, Borgå

Utvecklingsförening SILMU rf:s
byasektion

Trygghet

Människan söker trygghet och situationer där behovet av trygghet tillfredsställs.

Maslows behovshierarki (1943) eller behovstrappa är en förklaringsmodell inom psykologin för hur människor prioriterar sina behov.

- **Fysiologiska behov** (hålla sig vid liv; mat, dryck, syre)
- **Trygghetsbehov** (skydda sig mot olika faror)
- **Sociala behov** (vänskap, kärlek, gruppdeltagande)
- **Självhävdebehov** (självaktning, att bli respekterad av andra)
- **Självförverkligande behov** (att använda sig av sina talanger fullt ut t.ex. i sitt arbete eller som förälder)

Byaverksamhet ökar tryggheten

Inspirerande bya-/föreningsverksamhet skapar
välbefinnande, kompisanda och harmoni

Trivseln ökar genom att göra saker tillsammans

Byaverksamhet är all verksamhet som görs gemensamt i
byn.

Forskning berättar att de som gör frivilligt arbete är
lyckligare än andra

Känslan av
trygghet
ökar när

Tillvägagångssätten är tydliga, det finns gemensamma spelregler

Det finns en bra arbetsfördelning och ett förtroende

Det finns tillräckligt många som gör (frivilliga)

Man vet sitt ansvar och känner till sina rättigheter

Man vågar gripa tag i saker, korrigera fel och brister

Verksamheten är människonära

Vad kan man (och skall man) inverka på i byarnas egen verksamhet

Trygghetskänslan

- Samhörighet, en rätt och gemensam "lägesbild", varifrån får jag hjälp

Vars och ens kunskaper och färdigheter

Trygghetsplanering och förebyggande verksamhet

- Om det redan har hänt någonting behövs det ofta myndigheter - förebyggande verksamhet kräver sällan utomstående hjälp

Gemensam beredskap

- Till exempel för extrema väderleksförhållanden

Ari Ewwaraye, strategichef, Inrikesministeriet. (Presentation 10.12.2020 på Finlands Byar rf:s rådplägningsdag)

Olika sätt

ATT GÖRA BYATRYGGHET

Säkerhetspromenad i byn/kvarteret

En bra metod att få byborna att **tillsammans tänka på** den lokala säkerheten.

Tillsammans: invånarna, myndigheter, föreningar, företag, fastighetsägare...

Fokusera också på trygga och trivsamma ställen, hur skall de bevaras.

lakttagelser och anteckningar, diskussion och överenskommelser om fortsatta åtgärder.

Uppföljning och bedömning.

Trygghetsenkät

Invånarnas röst blir hörd på ett omfattande sätt.

Initiativet kan komma av en bybo, byaföreningen eller myndigheterna.

Resultaten utnyttjas i byns säkerhetsplanering/-program

Resurskartläggning med tanke på undantagstillstånd → Grannhjälp

Väcker diskussion om vad var och en kan göra under långvariga störningar

- Vem ser efter att allt är ok hos gamla Elsa om det blir elavbrott eller stormen fäller träd

Man reder ut om det finns maskiner/verktyg/annat som kan användas gemensamt

- Aggregat
- Brunnar
- Andra värmekällor (till exempel för att värma upp föreningshuset)

Det **behövs samtycke/löfte om att hjälpa till** av ägaren till apparaten/föremålet. Man har kommit överens om saker på förhand i gruppen.

Egenkontroll av brandsäkerheten

Närmast en granskning av brand- och personsäkerhetsaker i egna byggnader och fastigheter men passa också för föreningshuset/klubblokalen

Det egna hemmet, gemensamma utrymmen (byagården, grillplatsen vid stranden...)

Väcker till insikt att iaktta och upptäcka brister som skall åtgärdas

Byns egen säkerhetsplan

Är en skriftlig handling som utarbetats av invånarna och visar vilka möjliga risker för byns säkerhet det finns samt vilka åtgärder det behövs för att förbättra säkerheten

Ger verktyg för olika situationer, höjer byns image och förbättrar allas känsla av trygghet.

Man klarlägger nuläget i byn, gör beslut om mål, aktörer och åtgärdernas tidtabell.

Kan innehålla mål som gäller boendetrygghet, trafiksäkerhet och social trygghet.

Den färdiga planen används aktivt i byn och den uppdateras regelbundet.

Byatrygghetsplan (mall)

MÅLSÄTTNING	UPPGIFT	AKTÖRER & SAMARBETE	TIDTABELL
ÖKA KÄNSLAN AV TRYGGHET			
Information	Byabrev/-info	Invånarna, föreningarna	1-2 ggr/år
BOENDETRYGGHET			
t. ex. Förebyggande av olyckor, undantagstillstånd, att få hjälp i tid	Skolning, grannhjälp, beredskap	FRK, SPEK, kommunens service, invånarna...	Kontinuerligt, maj...
TRAFIKSÄKERHET			
t. ex. Sänkande av hastighetsbegränsningen, förbättra tryggheten på cykelvägen	Hastighetsbegränsning, mera vägbelysning	NMT-centralen, föreningar och kommunen tillsammans	1 år
SOCIAL TRYGGHET			
Förhindra marginalisering och lindra ensamhet	Öka trivseln och hobby-möjligheter, vänverksamhet	Föreningar, social- och hälsovården, FRK	Kontinuerligt

Vinkar och länkar

Kullo byaprogram [Kullos byaprogram - Kullo-Mickelsböle byaförening rf - Kulloo-Mickelsb \(webbhuset.fi\)](#)

SILMU-byar <https://www.itukylat.fi/sv/>

<https://www.itukylat.fi/sv/trygga-byar/byarnas-sakerhetsplanering/>

ABC för byarnas egen säkerhetsplanering

<https://www.itukylat.fi/wp-content/uploads/2016/05/SILMU-byar-ABC-f%C3%B6r-trygghetsplanering.pdf>

Opas turvallisuuskävelyn suorittamiseksi (endast på finska)

<https://rikoksentorjunta.fi/turvallisuuskavelyn-suunnittelu-ja-toteutus>

Turvallinen kylä - Opas kylien turvallisuustyöhön, Aikku Eskelinen, SPEK (finns på svenska)

https://issuu.com/spek_ry/docs/opas_kylien_turvallisuusty_h_n

112 Suomi-appen för din säkerhet

112 Suomi-appens centrala fördel är att hjälpen kommer snabbare fram i nödsituationer. Uppringarens exakta positionsdata förmedlas automatiskt till nödcentralen, vilket påskyndar hanteringen av nödsamtal.

I 112 Suomi-appens tilläggstjänster ingår journummer för icke brådskande hjälpbehov samt förmedling av varningsmeddelanden och myndighetsmeddelanden.

[112 Suomi - appen - Hätäkeskuslaitos](#)

112 Suomi - appens tilläggstjänster:

112 Suomi kan laddas ned avgiftsfritt till Android- och iPhone-telefoner från respektive appbutik.

Ansvaret för appens utveckling ligger hos Nödcentralverket och den förverkligas av Digia Oyj.

I 112 Suomi-appens tilläggstjänster ingår journalnummer för icke brådskande hjälpbehov.

I appen finns bl.a. följande journalnummer sammanställda:

- Sjöräddning
- Polisens rådgivningstjänst
- Jourhjälp 116 117
- Vägtrafikantlinjen
- Giftinformationscentralen
- Medborgarrådgivning
- Kristelefon, MLL:s telefon för barn och ungdomar

Tack!

SILMU-kylät / SILMU-byar

Li-Marie Santala
040-158 8038

li-marie.santala@silmu.info

www.itukylat.fi
www.kylatilat.fi

Facebook, Instagram, Twitter